

Laat de overheid inleveren

In deze tijden van economische crisis en begrotingstekorten heeft men het dikwijls over het gebrek aan concurrentiekracht, te hoge loonkost en de vermindering van de buitenlandse vraag omdat de recessie wereldwijd is. De recessie is inderdaad wereldwijd (met uitzondering voor de winners, zoals Japan) maar ze heeft één gemeenschappelijke oorzaak: de overheidssector heeft zich ongeremd uitgebreid. In België heeft deze evolutie zich dermate snel voorgedaan dat de overheidsuitgaven van 35 % van het BNP (inclusief interestlasten) in 1965 naar 65 % in 1984 geëvolueerd zijn.

kurrentiestrijd op de markt van vraag en aanbod wel het geval is, heeft de overheid zich ongemerkt uitgebreid. De rol van de drukkingsgroepen, syndikaal en/of industrieel, is hier zeker niet vreemd aan.

Welke zijn de gevolgen hiervan?

1. Hoewel de stijging van de besteedbare inkomens relatief beperkt gebleven is, kan hetzelfde niet gezegd worden van de loonkost voor de bedrijven. BTW, werkgevers- en werknemersbijdragen aan de SZ, directe belastingen en andere parafiskale heffingen zijn moeten stijgen om de stijgende uitgaven van de overheid te voeden. Uiteindelijk, en dat vergeet men wel eens, worden ook de over-

tast. De financiële middelen worden schaarser, de investeringen blijven uit. Menselijk kapitaal wordt schaarser, de innovatie blijft uit. De demotivatie wordt groter, het dynamisme verkleint (tenzij dan ondergronds). Men subsidieert, de concurrentie wordt vervalst. Men reglementeert, de administratieve kosten stijgen. De bedrijfsloonkosten stijgen, de produktiekost stijgt en het concurrentievermogen daalt.

4. Hier start dan de vicieuze cirkel. Een weldenkende ondernemer kan dan maar één ding meer doen, nl. meer automatizeren om zijn afzet op de markt te kunnen handhaven. De tewerkstelling daalt hierbij als een secundair gevolg. De inkomsten van de overheid gaan dus dalen terwijl de uitgaven gaan stijgen. De cirkel is een spiraal geworden.

De binnenlandse vraag hierbij gaan stimuleren is een pleister op een houten been. Een open economie zoals de Belgi-

sche moet het hebben van de export.

Men zou de analyse nog dieper kunnen doorvoeren. De konklusie is evenwel duidelijk. Herstel is alleen mogelijk door de overheidsuitgaven in te krimpen. Dit houdt het inkrimpen van de overheid zelf in. Dit is de sleutel tot sukses voor de toekomst. Hier ligt een zware en moeilijke opdracht voor de beleidsverantwoordelijken. Twintig jaar misgroei teniet doen zal niet noodzakelijk in één decennium recht te trekken zijn. De jongere generatie wacht een zware taak.

Dit land heeft nood aan integere staatslieden die uitblinken door hun lange-termijnvisie, elektorale bekommernissen opzij schuiven en de drukkingsgroepen laten voor wat ze zijn. Willen we terug naar de groei en de welvaart van de Golden Sixties, dan moeten we terug naar een overheidssector van 35 %. Of nog minder, waarom niet?

VRIJE TRIBUNE

Samengevat kenmerkt de overheidssector zich als volgt:

1. De inkomsten worden bekomen door het heffen van indirecte en directe belastingen en ontlenen op de binnen- en buitenlandse markt.

2. De heffingen zijn het resultaat van vrij eenzijdige beslissingen. Meerderheid tegen minderheid of desnoods bij volmacht. Hetzelfde geldt voor de uitgaven.

3. De uitgaven bestaan vooral uit overdrachten aan consumenten en bedrijven, de administratieve kosten hiervan niet ingerekend. Hierbij krijgen „sommigen” meer dan anderen.

Besluit: Daar er geen ingebouwde rem op de overheidsuitgaven zit, hetgeen door de kon-

heidsuitgaven in de produktieve marktsector geproduceerd.

2. De overheid is meer en meer gaan optreden als zuivere inkomensverschaffer. In 1970 waren er per kollektieve inkomensstrekkers 2,5 niet-kollektieve inkomensstrekkers. Nu is deze verhouding nagenoeg 1,0 geworden. Dus elke Belg verschafft een inkomen voor een andere. Dit verklaart ten dele waarom de gemiddelde parafiskale en fiskale druk grosso modo 50 % bedraagt. Er dient opgemerkt dat subsidies en overheidsbestellingen ook een vorm van inkomensverschaffing zijn die niet door de markt van vraag en aanbod geregeld wordt.

3. De concurrentiekracht van de ondernemingen is daardoor op verschillende wijzen aange-

Cijfers:	1965	1970	1984	1988
Inkomensstrekkers (x 1000)				
overheidstewerkstelling	—	617	859	860
werklozen	55	68	617	860
brug- en rustgepensioneerden	—	550	1200 (r)	1200 (r)
totaal kollektieve inkomensstrekkers	—	1236	2.676	2.876
niet-kollektieve inkomensstrekkers	—	3.133	2.739	2.600
Overheidsuitgaven (% NBP)				
— excl. interestbetalingen	31,5	35,5	52 (r)	—
— incl. interestbetalingen	34,5	38,8	65 (r)	—

Bronnen: 1. Leuvense Economische Standpunten Nr. 30
2. Prognose Planbureau Januari 1984

Eric VERHULST,
Voorzitter Libertarisch Studiecentrum